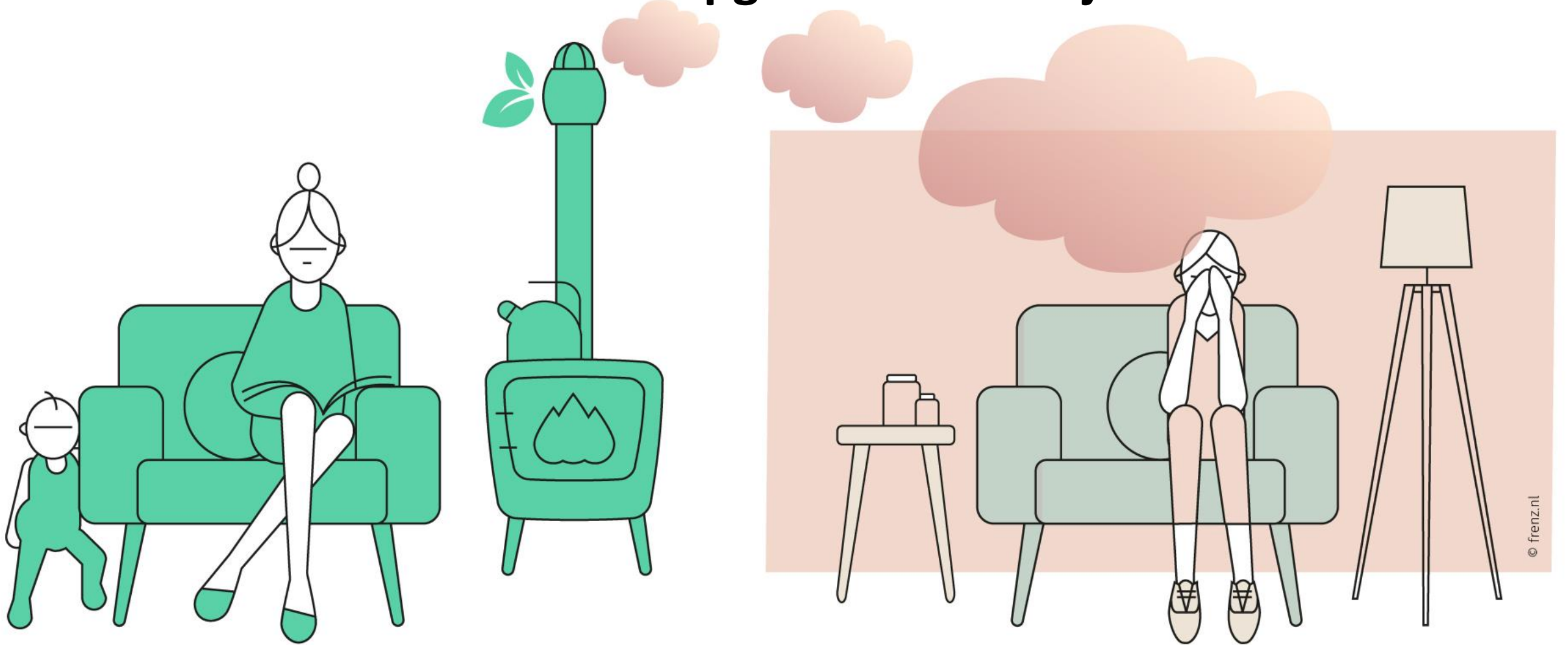

Stichting HoutrookVrij

De balans opgemaakt na 10 jaar

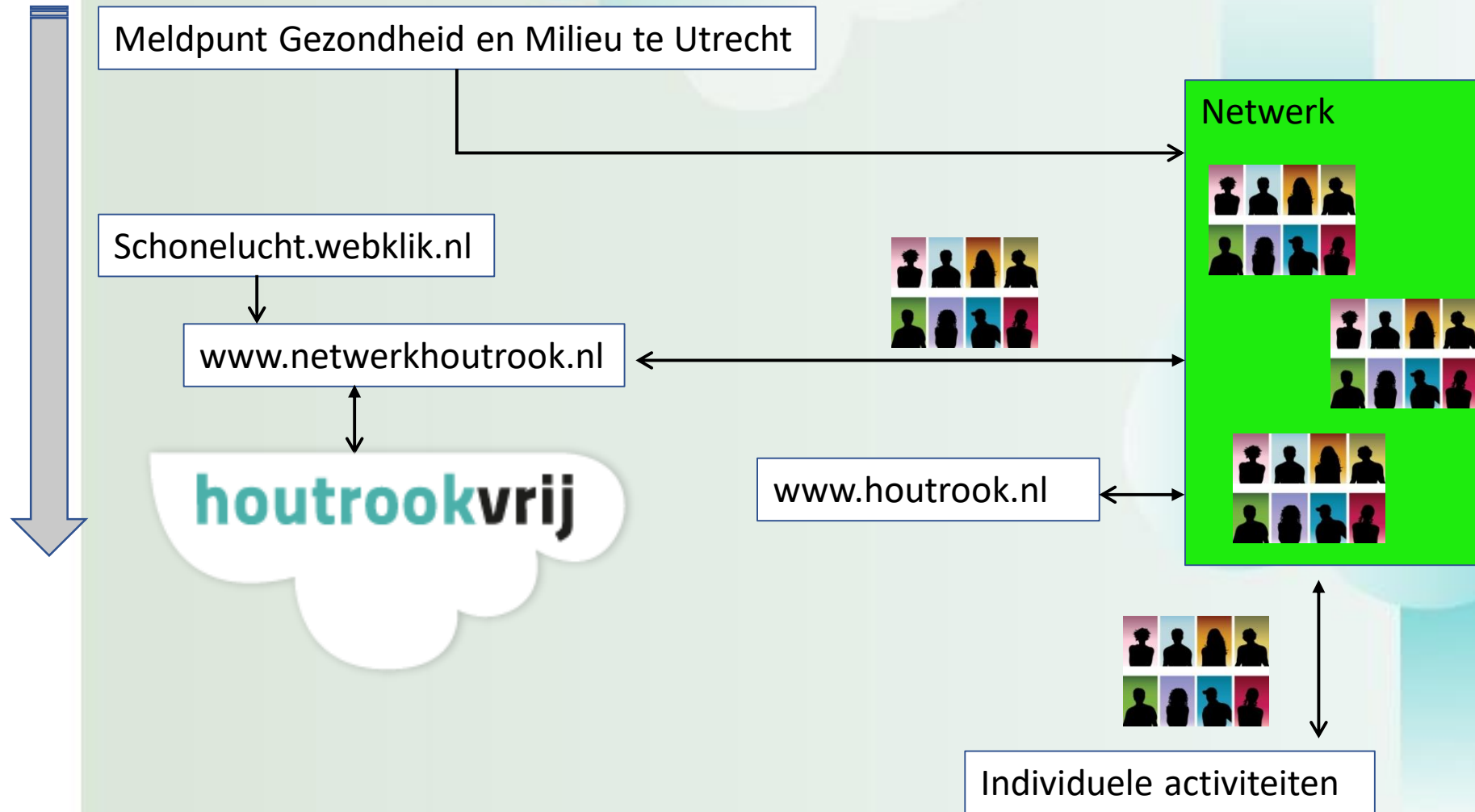

Programma

- **Stichting Houtrookvrij**
- **Houtrook**
- **Waar staan we nu**
  - Platform houtrook en gezondheid
  - IBO rapport
  - Rapport van STAB
- **Schone Lucht Akkoord**
- **Hoe verder?**
- **Anne-Marie Kuipers**

Ontstaan Stichting

Stichting HoutrookVrij

houtrookvrij

2013 opgericht

Bestuur

- Pauline Nijenhuis - Voorzitter
- Machteld Derks - Penningmeester
- Vincent van der Heiden - Secretaris
- Dieter Pientka - Vice-voorzitter

Houtrook

Deel 1 Houtrook

- Wat is houtrook
- Waarom is houtrook ongezond
- De gevolgen van houtrook

Wat is houtrook?

Bij het verbranden van houtproducten zoals haardblokken, pellets, biomassa en houtskool komt rook vrij. Ook al wordt hout als een natuurproduct aangeprezen, de rook afkomstig van verbrandingsprocessen van hout is **altijd ongezond**.

Waarom is houtrook ongezond?

Een van de redenen. Houtrook bevat een hoog gehalte aan fijnstof. Dit zijn superkleine deeltjes die lang in de lucht kunnen blijven zweven en door ons ingeademd worden. De algemene regel is: hoe kleiner de deeltjes, hoe dieper ze het lichaam in kunnen dringen en hoe schadelijker ze zijn.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Wat is ultrafijn stof?

Waarom is houtrook ongezond?

Fijnstof zegt iets over de diameter van de deeltjes, maar nog niets over de chemische samenstelling van houtrook. Van houtrook is bekend dat het een ruim assortiment aan (zeer) schadelijke stoffen bevat. Enkele bekende stoffen zijn dioxinen, koolmonoxide en de kankerverwekkende PAK's, de polycyclische aromatische koolwaterstoffen.

Benzo(k)Fluorantheen
PAK, kankerverwekkend

82%

Benzo(b)Fluorantheen
PAK, kankerverwekkend

79%

Benzo(a)Pyreen
PAK, kankerverwekkend

76%

Indeno(1,2,3-c,d)Pyreen
PAK, schadelijk

75%

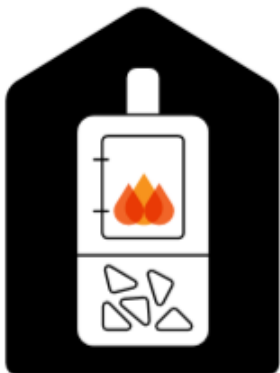
Dioxinen
Kankerverwekkend

31%

Kwikverbindingen
Giftig

6%

Bijdrage houtstook

houtrookvrij

in de totale Nederlandse uitstoot (2017)

PAK = polycyclische aromatische koolwaterstof
VOS = vluchtige organische stof

Benzeen
VOS, kankerverwekkend

29%

Koolstofmonoxide
Giftig

12%

Fijnstof (PM2.5)
Schadelijk

12%

Formaldehyde
VOS, giftig

17%

Roet (EC2.5)
Schadelijk

20%

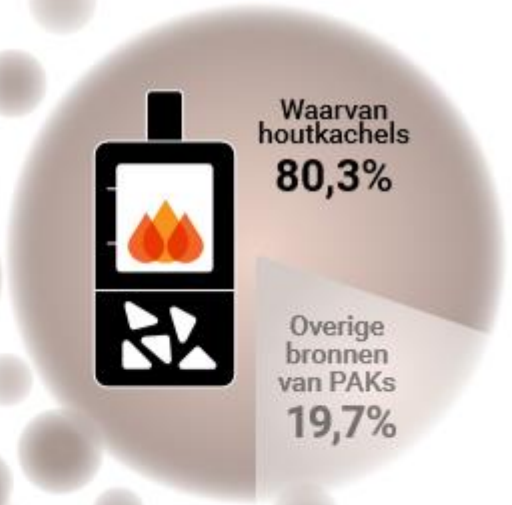
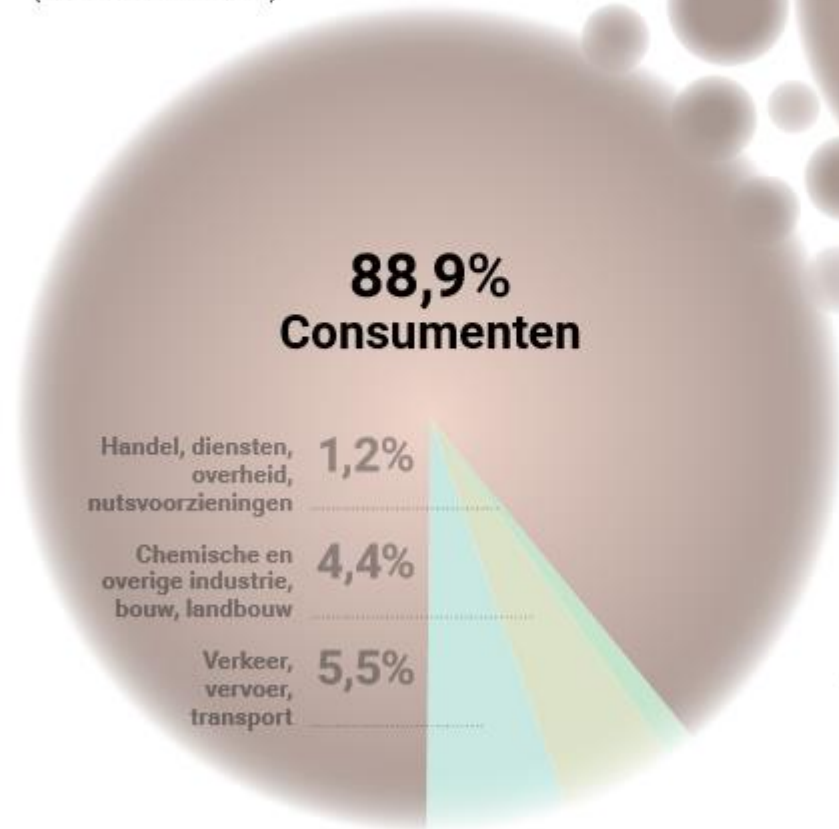
Etheen
VOS, schadelijk

22%

Uitstoot van PRTR-PAKs in Nederland

(BRON: RIVM 2017)

PRTR-PAKs* inademen verhoogt het risico op longkanker en kan irritaties van huid, ogen en slijmvliezen veroorzaken.

*PRTR-PAKs zijn stoffen die zijn opgenomen in het Europese Pollutant Release Transfer Register. Dit is een register inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen.

Niet te vergeten

Houtrook kan zich over een grote afstand van de bron verspreiden, tot **wel 400 meter ver**. De rook komt via kieren en gaten of de mechanische ventilatie / warmte-terugwin-koppeling ons huis binnen.

De gevolgen van houtrook

- Wie veelvuldig en langdurig aan houtrook is blootgesteld, kan op langere termijn aandoeningen ontwikkelen als chronische longziekten (astma, COPD) of hart- en vaatziekten (beroerten).
- Ook is bekend dat houtrook ongezond is voor de ontwikkeling van de foetus, waardoor de baby's met een lager geboortegewicht ter wereld komen.
- Ouderen en chronisch zieken zijn extra kwetsbaar voor de negatieve effecten van houtrook. De eerste voorzichtige schatting is dat houtstook in Nederland jaarlijks tot 900- 2700 voortijdige sterfgevallen leidt.

Tussenbalans 1

Het inademen van houtrook is **ongezond!**

Waar
staan
we
nu?

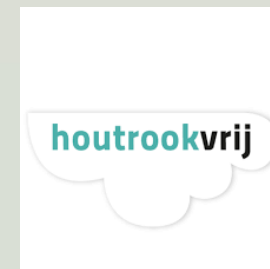
2. Waar staan we nu?

- Platform houtrook en gezondheid
- IBO rapport
- Rapport van STAB

Platform Houtrook en Gezondheid

- Het Platform is opgericht in mei 2014.

Platform Houtrook en Gezondheid

Eind 2015 is het doel vastgesteld:

“Het Platform heeft tot doel het voorkomen dan wel verminderen van overlast of gezondheidsschade als gevolg van het stoken van hout en andere vaste brandstoffen door particulieren.”

Platform Houtrook en Gezondheid

Het ministerie van IenM heeft het Platform in 2016 verzocht om mee te werken aan het inventariseren van problemen en mogelijke oplossingen voor de gezondheidsklachten die een deel van de Nederlandse bevolking ondervindt ten gevolge van houtstook.

Platform Houtrook en Gezondheid

Stuurgroep & 3 werkgroepen

- Kennis en normering
- Gedrag, communicatie en beleid
- Toestel en brandstof

Platform Houtrook en Gezondheid

- 112 oplossingen beschreven.

Platform Houtrook en Gezondheid

- Schone alternatieven subsidiëren
- Belasting op hout(kachels)
- Verplichte fijnstofmeter op kachel
- Stookverbod onder bepaalde meteo omstandigheden
- Landelijk onderzoek naar aantasting gezondheid door houtrook
- Ernstige overlast door houtrook strafbaar stellen
- Handhavingsbeoordelingscriteria ontwikkelen
- Handhaafbare eisen stellen aan maximale geurconcentratie van houtrook

Platform Houtrook en Gezondheid

15 oplossingen gepresenteerd aan de staatssecretaris.

Kennis en normering

- Ontwikkelen meetmethode overlast
- Handhaven mogelijk maken
- Eisen maximale geurconcentratie
- Stookverbod dichtbevolkt gebied
- Pilots bij gemeenten

Gedrag, Communicatie en Beleid

- Voorlichting algemeen publiek
- Voorlichting stoker
- Stookwaarschuwing meteo/luvo
- lokale regelgeving
- Stookcursus

Toestel en Brandstof

- Ecodesign
- Rookafvoer verspreiding
- Erkende installateur
- Schoon en droog hout
- Installatie keuren en vegen

Ministerie I&W

- De staatssecretaris heeft 4 oplossingen opgepakt waarvan er drie zijn 'gerealiseerd'
  - Stookalert
  - Eerder invoeren Eco-designbesluit.
  - Ontwikkelen van een meetmethode voor overlast door houtrook.
  - En

Je ziet het niet,
maar het is er wel...

Platform Houtrook en Gezondheid

Conclusie

- Prima adviezen.
- Uitvoering adviezen onder de maat.
- Maar de overige oplossingen zouden worden verwerkt in het schone lucht akkoord

IBO Luchtkwaliteit 2019

Interdepartementaal Beleidsonderzoek Luchtkwaliteit 2019

- Meeste gezondheidswinst is volgens RIVM en PBL te behalen bij maatregelen rond de particuliere houtstook.
- Particuliere houtstook wordt ontraden!!!

WHO

- De World Health Organisation benadrukt dat men naar schone brandstoffen moet omschakelen wanneer dit maar enigszins mogelijk is en dat in elk geval onnodige sfeer- en bijverwarming door stoken van hout vermeden moet worden.
- De kennis over de gezondheidsrisico's van houtstook moet onder burgers verbreed worden, en daarbij is het belangrijk ook het imago van houtstoken door te prikken

Juridisch

STAB

Verzoeken om handhavend op te treden tegen emissies van houtkachels worden vrijwel altijd afgewezen, ook in situaties dat overmatige hinder beslist niet is uit te sluiten. Dat komt in feite door het ontbreken van een duidelijk toetsingskader.

Tussenbalans 1

Het inademen van houtrook is **ongezond!**

Tussenbalans 2

- 👍 Platform geeft merendeel goede adviezen.
- 👍 Meeste gezondheidswinst is volgens RIVM en PBL te behalen bij maatregelen rond de particuliere houtstook.
- 👍 Onnodige sfeer- en bijverwarming door stoken van hout vermeden moet worden.
- 👍 We moeten het imago van houtstoken doorprikken.

Schone Lucht Akkoord

Schone Lucht Akkoord

- Luchtkwaliteit houdt zich niet aan grenzen. Daarom is goede samenwerking cruciaal. Het Schone Lucht Akkoord is om die reden een akkoord tussen de Rijksoverheid, gemeenten en provincies.
- Het Schone Lucht Akkoord is gericht op het realiseren van gezondheidswinst voor iedereen door een permanente verbetering van de luchtkwaliteit, waarbij toegewerkt wordt naar de WHO-advieswaarden in 2030.

Schone Lucht Akkoord Definities

- 1. Hoog blootgestelde groepen: mensen die langdurig verhoogd worden blootgesteld aan luchtverontreiniging. ✕
- 2. Hoog blootgestelde locaties: dichtbevolkte gebieden met relatief hoge concentraties luchtvervuiling. ✕
- 3. Hooggevoelige groepen: mensen die vanwege leeftijd (kinderen en ouderen) of ziekte extra gevoelig zijn voor luchtverontreiniging. ✕

Schone Lucht Akkoord

- Samen met decentrale overheden wordt een gebiedsgerichte aanpak uitgewerkt voor plekken met hoge concentraties luchtverontreiniging, waar veel mensen wonen.
- Ook onderschrijft het kabinet dat aandacht nodig is voor kwetsbare groepen zoals jongeren, ouderen en astmapatiënten. Hiervoor worden in het definitieve Schone Lucht Akkoord maatregelen uitgewerkt.

Schone Lucht Akkoord

Stuurgroep

- Opstellen van de gebiedsgerichte aanpak hoog blootgestelden.
- Opstellen aanpak om gezondheidseffecten bij hooggevoelige groepen te beperken.
- Naar behoefte initiëren van werkgroepen en initiatieven om de uitvoering van het Schone Lucht akkoord effectief te realiseren

SLA en Houtstook

Luchtvervuiling uit woningen, waaronder door houtrook, levert 9% van de gezondheidsschade uit binnenlandse bronnen. Zonder aanvullend beleid zal de relatieve bijdrage toenemen. Met de maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord wordt een afname van de gezondheidseffecten nagestreefd. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de handhaving van overlastsituaties en het creëren van een gezonde leefomgeving voor gevoelige groepen

Er is bij de berekening van de gezondheidsindicator geen rekening gehouden met de vorming van condensables, anders zou het aandeel hoger zijn.

Tweede Kamer vindt het te vroeg voor strengere regels houtstook

„Wanneer de doelen van het Schone Lucht Akkoord - 50 procent gezondheidswinst - niet gehaald worden, zou je langzaam kunnen toewerken naar strengere regels”.
„Maar vooralsnog zitten we op schema. De luchtkwaliteit is al sterk verbeterd in Nederland.”

Schone Lucht Akkoord

- Voorlichting. ✕
- Ecodesign-richtlijn vervroegd invoeren.
- Actualiseren toolkit.
- Test in 2020 in samenwerking met geïnteresseerde gemeenten de ontwikkelde methode voor het vaststellen van de lokale gezondheidsimpact van houtrook. Bij een positief resultaat kunnen gemeenten deze methode mogelijk toepassen bij de handhaving bij overlast als gevolg van (onjuiste) toepassing van houtstook. ✕
- Stookalert.

HUH???

Daarom hebben gemeenten het SLA niet ondertekent.

Ons probleem met het SLA is dat de Minister hiermee haar verantwoordelijkheid uit de weg gaat en het houtkachelprobleem ontkent en afwentelt op gemeenten of (nog erger) de burgers zelf. In het ambtelijk overleg met het ministerie hebben wij steeds benadrukt dat het houtrookprobleem vooral is ontstaan doordat NL nooit regels heeft gesteld aan (nieuwe) kachels. Hiervoor is maar een oplossing, namelijk een grote sanering van alle kachels die niet voldoen aan zeer strenge emissie-eisen.

Het ministerie wil hier echter niets van weten: in het SLA draait alles om gezondheid, behalve als het over houtrook gaat! Zeer inconsequent allemaal en niet geloofwaardig.

Waarom doet de overheid 'niets'?

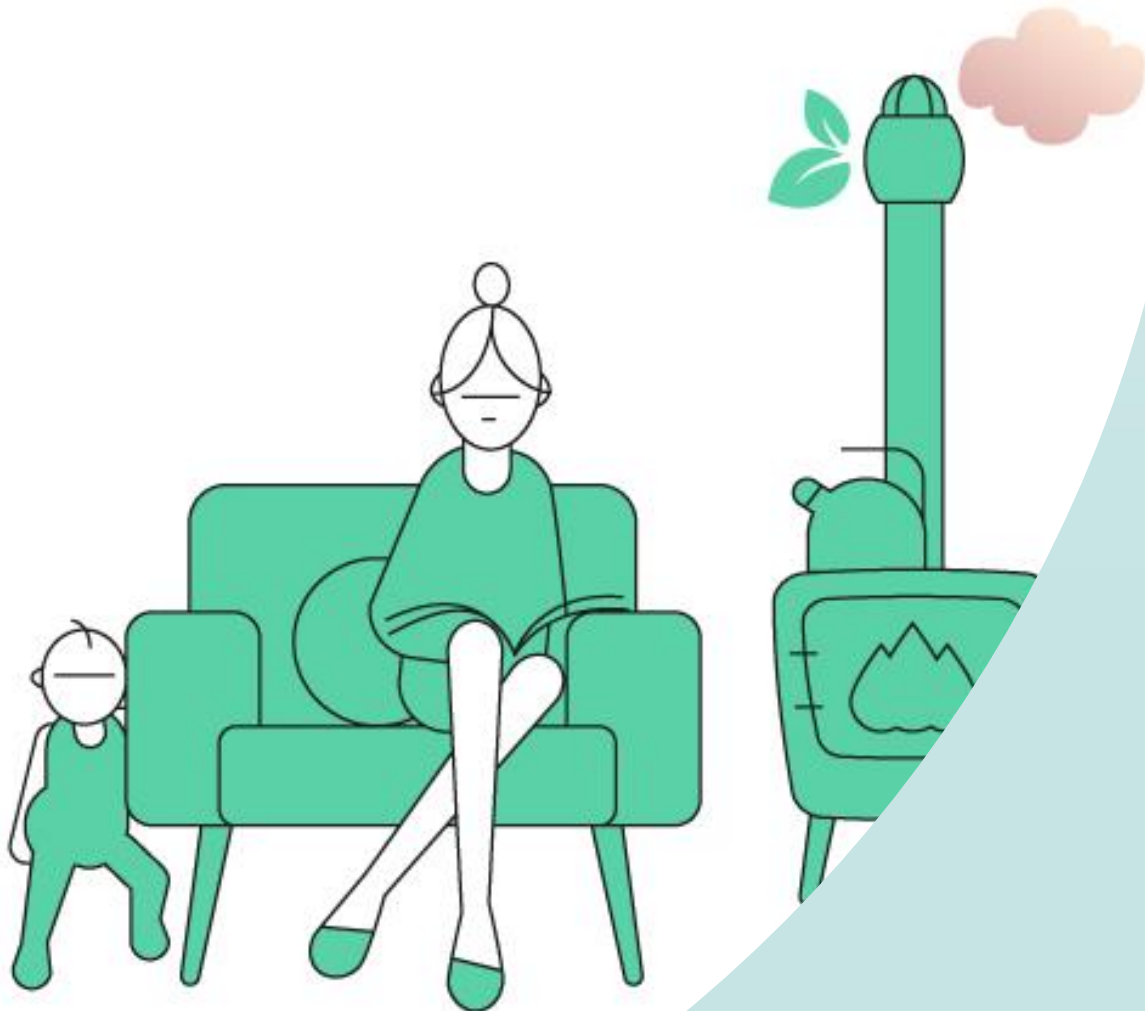
- Onvoldoende politieke draagkracht voor hardere aanpak
- De energietransitie
- Verminderen CO2 uitstoot
- Economisch aspect

Hoe verder?

Het platform stuurt zeer binnenkort een brief naar de minister waarin gereageerd wordt op de voorstellen in het SLA.

De boodschap is dat geen van de activiteiten bewezen leidt tot een verbetering van de luchtkwaliteit.

Hoe verder?

- Platform
- Samenwerken Longfonds
- Meten van (ultra)Fijnstof
- Voorlichten
- Initiatieven richting landelijke politieke partijen

+

+

+

Tussenbalans 1

Het inademen van houtrook is **ongezond!**

Tussenbalans 2

- 👍 Platform geeft merendeel goede adviezen.
- 👍 Meeste gezondheidswinst is volgens RIVM en PBL te behalen bij maatregelen rond de particuliere houtstook.
- 👍 Onnodige sfeer- en bijverwarming door stoken van hout vermeden moet worden.
- 👍 We moeten het imago van houtstoken doorprikken.

Tussenbalans 3

De oplossingen van het Platform zijn niet opgenomen in het SLA.

Conclusie Waar staan we naar 10 jaar

Er is beweging.....

Wat kunt u (lokaal) doen?

Na de pauze

Dan nu aandacht voor
Anne-Marie Kuipers